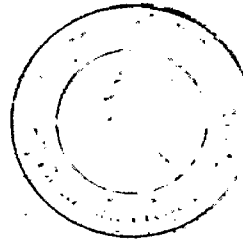


บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ย่อมต้องอาศัยความรู้ความสามารถของประชาชนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งพัฒนาให้ประชาชนในชาติมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีวัฒนธรรม จริยธรรม และความรู้ - ความสามารถ การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพ ดังกล่าวข้างต้น "การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและสร้างสรรค์ทักษะ ความรู้ ทักษะ และความคิดที่จะช่วยให้มวลชนมีชีวิตที่ดี" ¹ "การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะต่าง ๆ ให้มนุษย์รู้จักตนเอง ตลอดจนสังคมและสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับตน สามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้" ² กำนาง พลากร กล่าวว่ "ประเทศที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถ แม้จะขาดทรัพยากรอื่น ๆ ก็สามารถพัฒนาประเทศไปได้" ³ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาประเทศไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง ย่อมอาศัยพื้นฐานทางการศึกษาของประชาชน

¹ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, ทิศทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2518), หน้า 7.

² มยุรี จารุปาน, "ประชากรกับการศึกษา," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 11 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2520) : 53 - 54.

³ กำนาง พลากร, "สภาพการศึกษาของประเทศไทย และแนวโน้มในการวางแผนการศึกษา ระยะที่ 3 (2515 - 2519)," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 5 (มกราคม 2514) : 34.

นีโคลัส เบนเน็ท กล่าวว่

ตั้งแต่ค่นปี 2503 เป็นต้นมา ทั้งประเทศที่มีงมีและยากจนทั้งหลายต่างก็มองเห็นความสำคัญของการขยายการศึกษาในทุกะดับที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จะเห็นได้จากอัตราการเขาเรียนเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง งบประมาณที่ไซเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเมื่อสิ้นปี 2512 ประเทศที่กำลังพัฒนาจำนวนมากได้ไซทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศเพื่อการศึกษามากกว่าร้อยละ 30 หรือมากกว่านี้¹

การจัดการศึกษาของประเทศไทยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนการศึกษา - ภาคบังคับหรืออนุบาล การศึกษาภาคบังคับหรือระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา แต่"ในปัจจุบันการศึกษาของไทยยังอยู่ในวงจำกัด ผู้ที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับส่วนใหญ่เป็นพวกที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีและอยู่ในตัวเมือง ผู้ที่มีฐานะยากจนหรืออยู่ในชนบทจะมีโอกาสก็แต่เพียงในชั้นการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น"²

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ มีจำนวนผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการที่จะอบรมนักเรียนให้เติบโตเป็นพลเมืองดีและเป็นประชาชนที่มีประสิทธิภาพของชาติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาและได้ทรงวางรากฐานแห่งคุณภาพของพลเมืองโดยจัดการศึกษาสำหรับทวยราษฎรขึ้น มีความมุ่งหมายว่า "เจ้านายราชตระกูลตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นลงไปตลอดจนราษฎรที่ต่ำที่สุดจะได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน"³ ดังนั้นจึงมีโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นทั่วคหทรพาราม นับเป็นโรงเรียนประชาบาลนอกวังแห่งแรก

¹นีโคลัส เบนเน็ท, การศึกษาในประเทศค้อยพัฒนา, แปลโดย อรรถพ พงษ์วาท (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2518), หน้า 51.

²กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองแผนงาน, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520), หน้า 10.

³บันทึก พุททชะวัน, การประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 6.

✓ ประถมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนส่วนใหญ่ของประเทศและมีอัตรา -
 ผลตอบแทนที่สังคมได้รับสูง¹ บุญชนะ อัจฉากร กล่าววว่า "ถ้าจะดูประเทศชาติใด
 มีมาตรฐานการครองชีพสูงหรือต่ำก็ให้ดูได้จากการศึกษาภาคบังคับ"² บันลือ พลฤกษ์วัน
 กล่าววว่า "การศึกษาภาคบังคับหรือการประถมศึกษาของไทย ถือวว่าเป็นกำลังสำคัญ
 ในการพัฒนาประเทศซึ่งอาศัยพื้นฐานความรู้ในระดับเบื้องต้นนี้ในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายผลิต"³

หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายหลัก
 ไว้ 4 ประการคือ เกี่ยวกับความเจริญแห่งตน เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ เกี่ยวกับความ -
 สามารถในการครองชีวิต และเกี่ยวกับความรับผิดชอบหน้าที่พลเมือง⁴ และหลักสูตร
 ประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 4 หมวด คือ คุณสมบัติ
 ที่ต้องการ เน้น ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ชีวิตที่สงบสุขและสมาชิกที่ดีของ -
 ชุมชนและชาติ โดยมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. มุ่งที่จะสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาส
 ที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นเอง⁵

¹ รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์, ทัศนะทางการศึกษา, หน้า 201.

² บุญชนะ อัจฉากร, ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและพัฒนาคน
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามมิตร, 2511), หน้า 4.

³ บันลือ พลฤกษ์วัน, การประถมศึกษา, หน้า 6.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503,
 พิมพ์ครั้งที่ 23 (กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, 2517), หน้า 1 - 2.

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2521), หน้า 1 - 3.

หน่วยงานที่นำหลักการของหลักสูตรไปปฏิบัติก็คือโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศนั่นเอง วิทยุ สาทร กล่าวว่า "โรงเรียนประถมศึกษา คือโรงเรียนที่ให้การศึกษาขั้นต้น ซึ่งโดยปกติการศึกษาขั้นประถมไม่ว่ายุคใดสมัยใดและไม่ว่าในประเทศใดล้วนแสดงออกซึ่งสังคมส่วนรวมตลอดจนมีโน้ตชนและความต้องการของสังคมทั้งสิ้น" ¹

ปัจจุบันนี้ โรงเรียนศึกษามีหน่วยงานใหญ่ ๆ รับผิดชอบอยู่ คือ

1. กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีกองการศึกษาประชาบาล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ประสานงาน
3. เทศบาลและกรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนราษฎร์ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ การศึกษาระดับประถมศึกษายังอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจตระเวนชายแดนอันเป็นโรงเรียนในชนบทชายแดน โรงเรียนประถมศึกษาของกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยบางแห่ง

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 ได้สรุปผลการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาไว้ว่า รัฐและเอกชนสามารถขยายปริมาณนักเรียนได้สูงกว่าเป้าหมาย ปัญหาที่สำคัญของการจัดการประถมศึกษาคือ อัตราการเข้าชั้นของนักเรียนโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีถึงปีละประมาณ 22% สำหรับการพัฒนาในด้านคุณภาพการศึกษานั้น ในระยะแรกของแผนพัฒนายังไม่สามารถ

¹วิทยุ สาทร, หลักบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 321.

ดำเนินการตามเป้าหมายโครงการ ทั้งนี้เพราะทรัพยากรส่วนใหญ่ได้ถูกจัดสรรไป
เพื่อมุ่งขยายค่านปริมาณ¹

จากการวิเคราะห์กรณีบางประการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า

การกระจายของทรัพยากรทางการศึกษาไม่เป็นไปในลักษณะที่จะสนองความต้องการ
และความจำเป็นของแต่ละภูมิภาคอย่างเหมาะสม ทั้งในค่านงบประมาณ ครู และ
ห้องเรียน ทำให้จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดชายแดนที่ห่างไกล
ยังคงมีทรัพยากรทางการศึกษาต่ำ ทั้ง ๆ ที่เป็นจังหวัดที่มีความต้องการพัฒนา—
ในค่านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาอย่างรีบด่วนและมากกว่าจังหวัดในภูมิภาคอื่น²

จากการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัว ทั้งค่า
ลงทุนและค่าดำเนินการ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับต่ำสุด โดยเฉพาะ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ³ ดังนั้นเด็กในชนบทจึงไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
ทัดเทียมกับเด็กในเมือง และเด็กในต่างจังหวัดไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
ทัดเทียมกับเด็กในกรุงเทพมหานคร สมถวิลชินลทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

¹กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองแผนงาน, แผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524, หน้า 4.

²สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "การ -
วิเคราะห์กรณีบางประการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด," จุลสาร
การศึกษา 1 (กันยายน 2520) : 12.

³สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวง
มหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ, "ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา อาคารถิ่น และครู,"
รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

ในกรุงเทพมหานครได้คะแนนสูงประมาณ 2 เท่าของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้คะแนนต่ำกว่า นักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นอันมาก¹ ในด้านครูผู้สอนก็ปรากฏว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีสัมฤทธิ์ผลดีกว่าครูในภาคอื่น ครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีสัมฤทธิ์ผลดีกว่าครูสังกัดอื่น ๆ²

เกี่ยวกับการลงทุนด้านการศึกษา จะเห็นได้ว่าระบบการจัดสรรงบประมาณไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยทั่วไปขณะนี้ปรากฏว่าท้องถิ่นที่มีเศรษฐกิจดีอยู่แล้วกลับได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมากกว่าท้องถิ่นที่ขาดแคลน สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองหรืออยู่ในส่วนกลางได้รับงบประมาณตลอดจนวัสดุอุปกรณ์มากกว่าในเขตชนบท ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตตัวเมืองกับชนบทแตกต่างกันมาก นอกจากนี้ รัฐลงทุนด้านการศึกษาในระดับสูงคือมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามากขึ้น ทั้ง ๆ ที่การศึกษาในสองระดับดังกล่าวเป็นการศึกษาที่คนส่วนน้อยได้รับ³

เนื่องจากการประถมศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ แต่การจัด การประถมศึกษาที่ยานมามีประสิทธิภาพไม่น่าพอใจดังกล่าวข้างต้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 ได้ตั้งเป้าหมายสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ, "การทดสอบทักษะเบื้องต้นทางการเรียน ครั้งที่สอง เปรียบเทียบกับครั้งแรก," รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

² สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ, "สัมฤทธิ์ผลของครูประจำชั้นประถมปีที่สาม," รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองแผนงาน, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524, หน้า 11 - 12.

"นอกจากจะขยายปริมาณการรับนักเรียนโดยเพิ่มร้อยละ 8.1 ต่อปีแล้ว ยังต้องปรับปรุงคุณภาพให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ" ¹ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับนี้ การบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการศึกษาอบรมของเยาวชน แม้จะมีการจัดการบริหารอยู่หลายฝ่าย อาทิ เช่น ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา แต่ครูใหญ่มีภาระหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนซึ่งใกล้ชิดกับครูและนักเรียนประถมศึกษามากที่สุด ครูใหญ่เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ช่าง บัณฑิต ได้เปรียบเทียบว่า "ครูใหญ่เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน เพราะครูใหญ่ต้องส่งเสริมความก้าวหน้าของการเรียน - การสอน ต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียนตั้งแต่งานสูงสุดจนถึงงานที่ต่ำสุด" ² สำหรับ ภิญโญ สาทร ให้ความสำคัญของครูใหญ่ว่า "ความเป็นผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนในการที่จะสร้างหรือพัฒนาในวัยที่เด็กกำลังรับและเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ใกล้ชีวิตคนที่สุด" ³

สำหรับการบริหารโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษาได้แบ่งงานในหน้าที่ของครูใหญ่เป็น 3 ประเภท คือ งานวิชาการ งานธุรการ และงานบุคลากร ⁴ ส่วน แคมป์เบลล์ (Campbell) เห็นว่าการบริหารโรงเรียนต้องเกี่ยวข้องกับงาน 7 ประเภท คือ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและบริการ ด้านอาคารสถานที่และด้านการจัดองค์การ ⁵

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

² ช่าง บัณฑิต, หลักการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, 2506), หน้า 51.

³ ภิญโญ สาทร, หลักบริหารการศึกษา, หน้า 363.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 364.

⁵ Roald Fay Campbell, Introduction to Educational Administration (Boston : Allyn and Bacon, 1958), p. 14.

งานจะ มีงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนนั้น พันัส หันนาคินท์ กล่าวว่า "งานด้านวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบันที่เดียว ส่วนงานด้านอื่นเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตสถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น" ¹ เช่นเดียวกัน เกรียง เอี่ยมสกุล โค้ชให้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ครูใหญ่จะต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการของโรงเรียนว่า "ครูใหญ่ทุกระดับการศึกษาพึงสำนึกไว้ว่างานด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่างานด้านใด ๆ เพราะเป็นผลประโยชน์โดยตรงที่นักเรียนจะได้รับ" ²

เนื่องจากความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาคงได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาททางวิชาการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนี้ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี อันจะเป็นแนวทางให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูใหญ่และปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่ และครู

¹ พันัส หันนาคินท์, หลักการบริหารโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2513), หน้า 235.

² เกรียง เอี่ยมสกุล, "ช่วยครูให้เป็นนักบริหารที่ดี," วิทยากร 5 (กรกฎาคม 2512) : 16.

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการกับครูใหญ่ ผู้บริหารวิชาการกับครู และครูใหญ่กับครู เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียน - ประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่ และครู มีความเห็นว่าครูใหญ่โรงเรียน - ประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีบทบาททางวิชาการน้อย

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการกับครูใหญ่ ผู้บริหารวิชาการกับครู และครูใหญ่กับครู เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีจะแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้คือศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าหมวดการศึกษาทุกอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี กับตัวอย่างประชากร คือ ครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2520

2. ผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของครูใหญ่เฉพาะบทบาทที่เป็นจริงเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นครอบคลุมงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่ครูใหญ่ต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

2. ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ตอบมีความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นการ - ตัดสินใจตอบแบบสอบถามแต่ละข้อจึงถือเป็นความคิดเห็นอย่างจริงใจของผู้ตอบ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ส่วนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามบางข้ออาจจะคลุมเครือ ไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตีความหมายหรือเข้าใจไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ ทำให้การตอบแบบสอบถามบางข้อไม่ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้ตอบได้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้ปรับปรุงบทบาททางวิชาการของตนเอง
2. เป็นข้อคิดสำหรับผู้บริหารการศึกษาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
3. เป็นข้อเสนอแนะต่อการอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งการอบรมครูประจำการ เพื่อดำรงตำแหน่งครูใหญ่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราวแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแบ่งเป็น 5 หมวด คือ หลักสูตรและวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารวิชาการของจังหวัดอื่น คือศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าหมวดการศึกษา อย่างละ 1 คน ครูใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีใช้เป็นตัวอยางประชากร จำนวน 3 และ 4 คนตามลำดับ เพื่อปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี คือ ผู้บริหารวิชาการ 48 คน ได้แก่นักศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าหมวดการศึกษา จำนวน 10, 19 และ 19 คนตามลำดับ และตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี คือ ครูใหญ่ 200 คน และครู 300 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่ และครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของทุกกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดยการใช Studentized Range Statistics

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและเสนอแนะ

คำจำกัดความ

บทบทพ หมายถึง การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

หมวดหลักสูตรและวัสดุประกอบหลักสูตร หมายถึง การนำเอาหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

หมวดการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในการสอนนักเรียนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

หมวดการวัดและการประเมินผลการศึกษา หมายถึง การควบคุมและดำเนินการวัดผลการศึกษาและประเมินผลการศึกษาในโรงเรียน

หมวดการนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือ การปรับปรุงพฤติกรรม การสอนของครูให้ดีขึ้น

หมวดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และพัฒนาการของนักเรียน

ครูใหญ่ หมายถึง ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2520

ครู หมายถึง ครูน้อยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
อุบลราชธานี ปีการศึกษา 2520

ผู้บริหารวิชาการ หมายถึง ผู้มีหน้าที่บริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีชั้นเหนือครูใหญ่ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์
ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอ และหัวหน้าหมวดการศึกษา
ทุกอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2520

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลหรือเล็กเล็กหรือประถมศึกษาปีที่ 1
ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในปีการศึกษา 2520

องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง หน่วยปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบ
ในการจัดการศึกษาประชาชนของจังหวัดอุบลราชธานี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย